

Nr 8

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I en den 18 januari 1957 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 46, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning angående ändrad lydelse av 11 § förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder;

4) förordning angående ändrad lydelse av 6 och 9 §§ förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar;

5) förordning angående ändrad lydelse av 7 § förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) med provisoriska bestämmelser om särskild investeringsfond för ersättande av avyttrat fartyg; samt

6) förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Rörande författningsförslagens lydelse tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 2—16).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen framlägges på grundval av en inom finansdepartementet utarbetad promemoria förslag till bestämmelser, avsedda att underlätta fusioner mellan ekonomiska föreningar av kooperativ karaktär.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Den 4 juni 1956 erhöll tillförordnade byråchefen S. V. Lundell i uppdrag att inom finansdepartementet biträda med utarbetande av *förslag till lagstiftning rörande beskattning vid fusion mellan ekonomiska föreningar*. I en den 16 oktober 1956 avlämnad promemoria har förslag framlagts om lagstiftning i berörda hänseende.

Över promemorian har, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarrätten, kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från Stockholms handelskammare, Skånes handelskammare och handelskammaren i Gävle ävensom från Sveriges industriförbund samt Sveriges köpmannaförbund), riksskattenämnden, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Örebro, Västernorrlands och Norrbottens län, allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden, Sveriges lantbruksförbund, Kooperativa förbundet, Föreningen auktoriserade revisorer och Sveriges advokatsamfund.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 17—20.

Promemorian, s. 20—29.

Remissyttrandena över promemorian, s. 30—36.

Departementschefen, s. 37—42.

Utskottet. De i den föreliggande propositionen framlagda förslagen syftar till att reglera beskattningsförhållandena vid fusion mellan ekonomiska föreningar. När regler om sådana fusioner infördes genom 1951 års lag om ekonomiska föreningar förutsattes, att dylika fusioner i allmänhet inte behövde medföra några skattekonsekvenser under förutsättning att uppskrivning av tillgångarnas värde inte skedde i samband med fusionen. Därvid åberopades vissa uttalanden i proposition nr 240 till 1950 års riksdag angående skattekonsekvenserna vid sammanslagning av aktiebolag. Om så skulle bli erforderligt förutsattes emellertid, att frågan om skattekonsekvenserna vid fusion av ekonomiska föreningar framdeles skulle bli föremål för uppmärksamhet.

Sedermåra har frågan om skattekonsekvenserna vid fusion varit föremål för prövning i högsta instans. I utslag den 3 februari 1955 förklarade regeringsrätten att verkningarna i skattehänseende borde bedömas som om den överlåtande föreningens tillgångar övergått till den övertagande föreningen genom ett med köp eller byte jämförligt fång. Beträffande den överlåtande föreningen förklarade regeringsrätten, att föreningen var skattskyldig för de skattepliktiga inkomster, som av föreningen förvärvats och belöpte på tiden före fusionens genomförande. Vinst eller förlust å föreningens verksamhet under nämnda tid skulle beräknas på grundval av bokslut, som avsåg ställningen vid tidpunkten för fusionens genomförande. Vidare skulle medlem i den överlåtande föreningen bli skattskyldig såsom för utdelning för vad han i samband med fusionen erhållit i form av andelar i den övertagande föreningen, kontanter eller annat, i den mån värdet härav översteg inbetald insats i den överlåtande föreningen.

Det förhållandet att fusionen kan medföra att dolda reserver framtvingas till beskattning och att fusionen således kan leda till en viss avtappning av det i företagen arbetande kapitalet, torde få antas utgöra ett visst hinder mot fusioner mellan föreningar. Över huvud taget torde den omständigheten att fusionsavtalet måste utformas med tanke på skattekonsekvenserna hos föreningarna försvåra fusionsbildningarna. Genom fusionsavtalet regleras i första hand medlemmarnas rätt och värdesättning av den överlåtande föreningens tillgångar kan därför inte alltid anpassas efter vad som är lämpligt ur beskattningssynpunkt för föreningarna. Sett ur medlemmarnas synpunkt innebär fusionen endast ett byte av andelar och fusionsavtalet som sådant innebär endast en beräkning av värdet av deras andel i den överlåtande föreningen och ett fastställande av vad medlemmarna skall erhålla vid bytet.

Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att sådana fusioner enligt den nya föreningslagen, som är önskvärda såväl ur företagsekonomisk som ur det allmännas synpunkt, inte försvåras eller omöjliggöres genom skatte-reglerna. I likhet med departementschefen och flertalet remissinstanser anser därför utskottet, att föreliggande hinder mot sådana fusioner genom den nuvarande skattelagstiftningens utformning bör undanröjas.

Redan nu finns särskilda regler för beskattning av fusion enligt 174 § aktiebolagslagen meddelade i skattelagarna. Då dylika fusioner är tämligen likartade med föreningsfusionerna ter det sig naturligt att i möjligaste mån anknyta erforderliga bestämmelser rörande beskattningen vid fusion enligt föreningslagen till dem, som gäller vid bolagsfusioner. Utskottet tillstyrker därför, att reglerna för beskattning av kontrahenterna vid föreningsfusioner i enlighet med vad departementschefen förordat utformas i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande bestämmelser vid fusion enligt 174 § 1 mom. aktiebolagslagen. Detta innebär att beskattningen i princip utformas som om det överlåtande och det övertagande företaget varit en skattskyldig. Sålunda skall det övertagande företags skattemässiga ingångsvärden för de i samband med fusionen övertagna tillgångarna vara lika med de i beskattningshänseende gällande värdena hos det överlåtande företaget vid fusionstillfället. Dess med obeskattade vinstmedel upplagda dolda reserver skall övergå och skattemässigt behandlas som om de uppstått hos det övertagande företaget.

Beträffande beskattningen av sådana medlemmar i den överlåtande föreningen, som samtyckt till fusionen, förordas i propositionen den lösningen att sådana medlemmar beskattas endast för vad de erhåller kontant eller eljest utöver andel i den övertagande föreningen. Den föreslagna bestämmelsen innebär en definitiv skattelättnad i det fall, att medlem i den överlåtande föreningen genom fusionsavtalet erhåller en andel i den övertagande föreningen å högre nominellt belopp än hans andel i den överlåtande föreningen. Med hänsyn till att den ur principiell synpunkt riktigare lösningen, att medge medlemmarna uppskov med beskattningen till dess den övertagande föreningen upplöses, av praktiska skäl torde vara omöjlig att genom-

föra, anser sig utskottet böra tillstyrka propositionsförslaget. En förutsättning härför är dock att bestämmelserna — såsom föreslagits i propositionen — blir tillämpliga endast vid fusion mellan föreningar av kooperativ karaktär. Utskottet biträder sålunda departementschefens förslag även i sistnämnda avseende. Utskottet tillstyrker vidare att bestämmelserna i princip ej heller skall gälla när någon av föreningarna driver penningrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter.

Mot utformningen av de föreslagna ändringarna i de särskilda författningsrummen har utskottet inte någon erinran.

I samband med de ändringar, som föranleds av den föreslagna regleringen av beskattningen vid fusion, har i anvisningspunkterna 4 och 5 till 29 § kommunalskattelagen föreslagits vissa ändringar, sammanhängande med den föregående år vidtagna taxeringsreformen. Utskottet tillstyrker vad sålunda föreslagits.

Enligt utskottets mening bör de nya beskattningsreglerna vid fusion träda i kraft så snart som möjligt. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag att dessa bestämmelser skall äga tillämpning redan vid innevarande års taxering.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 46, måtte antaga de vid propositionen fogade eller förslagen till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § och 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning angående ändrad lydelse av 11 § förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder;

4) förordning angående ändrad lydelse av 6 och 9 §§ förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar;

5) förordning angående ändrad lydelse av 7 § förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) med provisoriska bestämmelser om särskild investeringsfond för ersättande av avytttrat fartyg; samt

6) förordning angående ändrad lydelse av 20 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Stockholm den 26 februari 1957

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Hagberg, Heüman, Spetz, Eriksson, Gustaf Elofsson, Snygg, Söderquist, Rune Johansson och Bengtson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson, Nilsson i Svalöv, Brandt, Allard, Vigelsbo, Wiklund, Strandh, Christenson i Malmö, Anderson i Sundsvall och Andersson i Essvik.